

kirjaamo@lvm.fi

Viite: LVM/10/03/2016

Valtioneuvoston asetus tieliikenteen turvallisuustoiminnan edistämiseen myönnettävästä valtionavustuksesta

Onnettomuustutkintakeskus on perehtynyt lausuntokierroksella olevaan asetusluonnokseen ja lausuu siitä, koska asetusluonnoksella on vaikutusta Suomessa tehtävän vakavien onnettomuuksien tutkinnan uskottavuuteen ja sitä kautta myös vaikuttavuuteen.

Riippumattomuus on onnettomuuksien tutkinnalle erityisen tärkeää. Maailmanlaajuisesti vakavien onnettomuuksien turvallisuustutkintaa ohjataan sekä ilmailussa että merenkulussa vuosikymmenien kuluessa kehittyneillä kansainvälisillä sopimuksilla. EU-tasoista turvallisuustutkinnan kansainvälistä sääntelyä on ilmailun ja vesiliikenteen lisäksi raideliikenteessä. Näissä kaikissa riippumattomuuden vaatimus ilmenee selvästi ja sitä on viime vuosina entisestään korostettu. Tutkinnan uskottavuudesta menetetään paljon, jos herää edes epäily tutkinnan aidosta riippumattomuudesta.

Onnettomuustutkintakeskus kiinnittää huomiota siihen, että asetusluonnoksen mukaan jatkossa tie- ja maastoliikenneonnettomuuksien tutkinnassa tarvittavista avustuksista päättäisi Liikenteen turvallisuusvirasto, joka on keskeinen tutkinnan kohde. Tie- ja maastoliikenteen onnettomuuksissa Liikenteen turvallisuusvirasto on usein asianosainen, mistä johtuen tutkinnoissa on syytä arvioida sen toimintaa sekä tehdä tarvittavat esitykset turvallisuustoimenpiteiksi. Jos tutkinnan rahoituksesta päättää tutkinnan kohde, voi syntyä epäily, että tutkinnassa otetaan riippumattomuutta uhkaavalla tavalla huomioon sen todellinen tai oletettu tahto.

Saattaa syntyä myös vaikutelma, että Liikenteen turvallisuusvirasto ohjaa tutkintaa laajemmin, sillä avustuksen saamiseksi sille on toimitettava vuotuinen toimintasuunnitelma ja varojen käyttösuunnitelma sekä keskipitkän aikavälin suunnitelma.

Eduskunta on kuullut Onnettomuustutkintakeskusta käsitellessään hallituksen esitystä laiksi liikenneturvallisuusmaksusta. Onnettomuustutkintakeskus on tuolloin nostanut esille tutkinnan riippumattomuusvaatimuksen. Näyttää siltä, että nyt lausunnolla olevan asetuksen valmistelussa ei ole riittävästi huomioitu riippumattomuutta.

Onnettomuustutkintakeskuksen riippumattomuus ja rahoitus on järjestetty siten, että virasto toimii itsenäisesti ja riippumattomasti oikeusministeriön yhteydessä. Tämä on hyvä sijainti riippumattomuuden kannalta, koska on epätodennäköistä, että oikeusministeriö olisi onnettomuuksissa tutkinnan kohteena. Oikeusministeriö on myös tottunut toimimaan itsenäisen tuomioistuinlaitoksen kanssa. Onnettomuustutkintakeskus katsoo, että tie- ja maastoliikenneonnettomuuksien tutkinnan rahoitus ja riippumattomuus olisi tarkoituksenmukaista järjestää vastaavalla tavalla.

ONNETTOMUUSTUTKINTAKESKUS

Johtaja

Veli-Pekka Nurmi

Hallintopäällikkö

Hannamari Helke